

Geachte [REDACTED]

Dank voor uw bericht. Onderstaand vind u, in het rood, onze reactie.

Stofadvies RIVM Fennopol PCE 353L

Na een interne check met RHDHV collega's blijkt dat deze stof i.h.k.v. zelfclassificatie onterecht is opgevoerd in het kader van de ABM-toets bij de Actualisatie waterwet-vergunning, want hij is weliswaar vergelijkbaar met een nafta, maar de desbetreffende stof is geen onderdeel van FENNOPOL PCE 353L en die stof heeft geen CAS-nummer (zie bijgevoegde SDS). Dientengevolge is er geen extra ZZS en geldt daarvoor geen minimalisatieverplichting.

Het klopt dat er geen CAS-nummers staan. Echter staan er wel REACH registratienummers. In het MSDS worden drie componenten genoemd die tot 30% in het product aanwezig kunnen zijn. Bij twee van deze staat aangegeven dat er tot 2% aromatische koolwaterstoffen in kunnen zitten. Dit zijn mogelijk ZZS. Nazoeken bij ECHA voor deze twee componenten geeft voor registratienummer 01-2119453414-43 een stof met EC nummer 920-107-4 en voor registratienummer 01-2119485032-45 een stof met EC nummer 917-488-4. Voor beide stoffen staat bij de samenstellingsinformatie in ECHA dat deze **naftaleen of gesubstitueerd naftaleen bevatten, dit zijn ZZS**. Er wordt op ECHA ook niet gesproken over concentratiegrenzen. Wanneer er geen exact percentage staat in een MSDS, zoals bij Fennopol PCE 353L het geval is, moeten wij uitgaan van het maximale (2%). Daarmee overschrijden deze twee stoffen de 0,1% grens en moeten worden meegenomen. In overeenkomst met de mengselnotitie (van Herwijnen, 2019), zijn de twee componenten dus als ZZS te identificeren.

Alles bij elkaar is er veel onduidelijkheid over de werkelijke samenstelling van het product. Zelfs de "losse" elementen zijn samenstellingen die apart van elkaar ZZS bevatten. De uiteindelijke concentratie aan ZZS in het product is mogelijk erg laag maar de aangeleverde informatie is onvoldoende om dit vast te stellen. Wij hebben hierover contact met het RIVM gehad voor het opstellen van een stofadvies. Het RIVM geeft aan dat het product de ZZS naftaleen bevat maar wellicht niet in relevante concentraties. Zoals hiervoor aangegeven verschaft het aangeleverde MSDS deze duidelijkheid niet. Wellicht kunt u dit aangeven bij de leverancier en kan er meer duidelijkheid worden verschaft. Een andere optie is een chemische analyse die kan aantonen dat het product geen relevante concentraties aan ZZS bevat. Deze analyse moet dan wel representatief zijn voor verschillende samenstelling van het product want die kan, zoals in het MSDS is aangegeven, variëren. Vanwege de aanwezigheid van (gesubstitueerd) naftaleen en de onbekende hoeveelheid ervan in de samenstelling beschouwen wij, in overeenstemming met het advies van het RIVM, de stof als ZZS relevant en geldt hiervoor de minimalisatieverplichting.

Minimalisatieverplichting/reductiemaatregelen

Wij zijn van mening dat in de notitie 'ZZS inventarisatie in grond- en hulpstoffen' in het kader van dit MER (!) en het advies van de Commissie m.e.r. (Cmer) voldoende is aangegeven hoe SK Parenco invulling geeft aan ZZS minimalisatie en reductie. Bovendien is een MER niet het formele instrument waarin dit moet worden uitgewerkt, al was het maar omdat SK Parenco wettelijk al moet en zal voldoen aan de 5-jaarlijks inventarisatie-/informatieplicht zoals voorgeschreven in artikel 2.4, lid 3 Abm op basis waarvan (alleen indien van toepassing) een minimalisatie/reductieplan moet worden opgesteld.

In het advies van de Cmer staat dat men voor: "ZZS moet aangeven hoe wordt omgegaan met de minimalisatieverplichting en dat er omschreven moet worden met welke bronmaatregelen het gebruik ervan kan worden vermeden of met welke maatregelen de emissies kunnen worden terug gedrongen". Met betrekking tot bronaanpak werd in de beoordeling aangegeven dat deze onvoldoende was omdat er informatie met betrekking tot polyaluminium chloride ontbrak. In de mail van 1 december jl. heeft u informatie hieromtrent aangeleverd waarbij wordt aangegeven dat de stof in alternatief 2 vervalt en in alternatief 1 mogelijk kan worden vervangen.

Daarmee rest voor dit onderdeel nog de omschrijving van emissiereducerende maatregelen. Zoals eerder opgemerkt in de beoordeling blijft de omschrijving van reductiemaatregelen beperkt tot minimaal doseren en gesprekken met de leveranciers. Zowel in de factheets als in het advies van de Cmer staat dat men moet laten zien wat de effectiviteit is van maatregelen waarmee ZZS-emissies kunnen worden terug gedrongen. Daaraan voldoet het rapport niet. Er worden geen maatregelen, anders dan minimale dosering, genoemd. Onderzoek naar zuiveringstechnieken, nieuwe productiemethoden en zelfs aanpassingen in bedrijfsvoering worden beschouwd als voldoende inspanning met betrekking tot emissiereducerende maatregelen. Aan dit soort onderzoeken ontbreekt het in dit rapport. Daarmee beschouwen wij dit onderdeel als onvoldoende.

De opmerking met betrekking tot de 5-jaarlijkse minimalisatie- en informatieplicht delen wij. Volgens het door u genoemde artikel 2.4 lid 3 Ab, had dit eerste rapport in 2021 al opgesteld en ter goedkeuring aangeboden moeten worden met betrekking tot luchtmissies van ZZS. Dit rapport had dan als achtergronddocument kunnen dienen voor het nu voorliggende rapport inzake de Mer-procedure aangezien in beide procedures sprake is van overlap van onderwerpen, reikwijdte en detailniveau. Het Vermijdings- en reductieprogramma vergt echter nog meer detailniveau dan wij in het kader van deze procedure van u vragen.

M.b.t. de gevraagde effectiviteit merken wij op dat de berekende emissiegegevens i.h.k.v. dit MER zijn opgenomen in de rapportage ZZS-naar lucht en water (ABM-toets) en bovendien sinds jaar en dag zijn opgenomen in de E-mjv's. Daarmee wordt ook voldaan aan de voorwaarden zoals beschreven in bijgevoegde Factsheet ZZS en milieueffectrapportage van de Cmer.

De effectiviteit waarnaar de factsheets en het advies van de Cmer verwijzen heeft niets te maken met emissiegegevens of de wijze van monitoring. Zoals in de beoordeling ook al werd aangegeven zijn de emissiegegevens inderdaad opgenomen in andere documenten. Het opnemen van deze gegevens in het MER is geen verplichting, zoals u terecht aangeeft. In de beoordeling hebben wij enkel aangegeven dat emissiegegevens kunnen dienen ter onderbouwing van onderzochte maatregelen.

Over de monitoring van (p)ZZS hebben wij geconcludeerd dat deze voldoende omschreven en uitgewerkt was in het rapport en geen verdere aanvullingen behoeft. De monitoring zegt echter niets over de effectiviteit van maatregelen. Het opnemen van emissiegegevens in de E-mjv's is geen maatregel om de ZZS-emissie terug te dringen.

Bronaarpak (alternatieven)

Hiervoor geldt dezelfde algemene opmerking als hiervoor, namelijk dat de geleverde informatie o.i. voldoende is. Aanvullend merken wij het volgende op:

- Minimalisatie d.m.v. bronaarpak en reductiemaatregelen is een continu proces waarbij o.a. in overleg met leveranciers van hulpstoffen wordt gekeken naar (mogelijke) substituties; **akkoord.** Mijn commentaar in de beoordeling ging ook niet zozeer over bronaarpak maar juist over het gedeelte reductie en minimalisatie. Fijn dat SKP inziet dat het om een continue proces gaat.
- Minimalisatie en reductie geldt op grond van artt. 5.23 en 5.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) alleen voor ZZS en niet voor pZZS. pZZS hebben geen officiële juridische status (zie [deze weblink](#)), slechts een zeer beperkt aantal (ca. 39%) pZZS krijgt uiteindelijk de officiële ZZS-status en over pZZS zou de ODRN in IPO-verband nog een besluit nemen of pZZS gelijkgesteld moeten worden met ZZS, aldus paragraaf 4.3 van het Uitvoeringsprogramma VTH 2022 (en daarover is ons in elk geval geen 'besluit' van bekend); **Het klopt dat de provincie Gelderland nog geen officieel beleid heeft vastgesteld over de pZZS-status. De verantwoordelijkheid voor het bijhouden van de officiële status van een stof ligt bij SKP. Zoals u zelf ook al aangeeft kunnen deze stoffen een ZZS-status krijgen maar hoeft dat niet. Wij raden u aan, vooruitlopend op de definitieve status, deze stoffen nu al op te nemen in het mer maar zullen bij het ontbreken daarvan het rapport op dat onderdeel niet als onvoldoende beoordelen.**

- M.b.t. het gebruik van polyaluminiumchloride (pZZS met CAS-nummer 1327-41-9) geldt dat deze stof in alternatief 2 vervalt en in alternatief 1 mogelijk kan worden vervangen, maar onbekend is nog door welke andere stof; Dank voor het aanvullen van de informatie omtrent polyaluminiumchloride. Daarmee is het gedeelte bronaanpak compleet.
- Als geen alternatieven voor noodzakelijke hulpstoffen beschikbaar zijn, dan is de enige reële optie minimale dosering. Dit onderdeel beschouwen wij nog steeds als onvoldoende. Zoals hiervoor al meerdere malen aangegeven is de conclusie dat enkel minimale dosering een reële optie is niet in lijn met het advies van de Cmer waarin wordt aangegeven dat er beschreven moet worden met welke maatregelen ZZS-emissies kunnen worden teruggedrongen én wat de effectiviteit is van deze maatregelen (zie paragraaf 3.2 pagina 6).

Algehele conclusie

- M.b.t. de opmerkingen over minimalisatie en reductiemaatregelen en effectiviteit verwijzen wij naar voorgaande opmerkingen; Wij verwijzen eveneens naar voorgaande opmerkingen
- De gevraagde kosteneffectiviteitsberekening voert o.i. ook te ver in het kader van dit MER en past veeleer bij een 5-jaarlijkse minimalisatie-/informatieplicht
In de beoordeling is er door ons niet om een kosteneffectiviteitsberekening gevraagd. Wij hebben enkel aangegeven dat een dergelijke berekening als voorbeeld zou kunnen dienen om aan te geven dat andere maatregelen dan optimale dosering niet haalbaar of uitvoerbaar zijn. Uit het voorliggende rapport blijkt nu namelijk niet dat er andere maatregelen zijn onderzocht. Daarnaast ontbreekt de onderbouwing waarom andere maatregelen niet reëel zijn. Zoals u zelf ook aangeeft is de kosteneffectiviteitsberekening wel van toepassing voor het 5-jaarlijkse Vermijdings- en Reductieprogramma maar zullen wij, bij het ontbreken ervan in deze procedure, het onderdeel op die grond niet als onvoldoende beoordelen.

Mocht u nog vragen hebben over bovenstaande, horen wij dat graag.